

Arkeolog Lars Lundqvist gav en inblick i hur det gick till under bronsåldern när Misterhultsborna byggde sina gravrösen. Bakom honom syns ett av Misterhultstraktens större rösen.

EN VANDRING I RÖSEBYGGGARNAS SPÅR

Att uppleva ett landskap kan man göra på många sätt. I april bjöd SKB in till en rösevandring i området kring Stora Basthult. Med hjälp av arkeolog Lars Lundqvist, och Håkan Olsson, boende i Stora Basthult, fick deltagarna uppleva landskapet ur ett kulturhistoriskt perspektiv.

Som små utropstecken i landskapet. Ja, så beskriver arkeolog Lars Lundqvist de forntida gravrösen som så rikt smyckar Misterhults landskap. Var man än kommer i trakten finns det lämningar från forna tider. Några är väl synliga, som de stora rösena från bronsåldern, men de flesta är dolda och betydligt svårare att upptäcka.

Under den rösevandring som SKB arrangerade i april fick deltagarna experthjälp från Lars Lundqvist och Håkan Olsson att se alla de lämningar i naturen som vittnar om landskapets historiska utveckling.

Två experter guidade

Lars Lundqvist, som i vanliga fall håller till på Riksantikvarieämbetet i Linköping, har till och från under fem år arbetat med Misterhults kulturhistoria i samband med den platsundersökning som SKB genomfört. Håkan Olsson har följt platsundersökningen från en annan horisont – i egenskap av markägare och boende i trakten där undersökningarna genomförts. Tillsammans gav de en både historisk

och lokalförankrad bild av hur det kulturhistoriska landskapet vuxit fram under årtusendena.

Vandringen började i närheten av Stora Basthult där Lars Lundqvist orienterade oss utifrån den gamla fastighetskartan från 1789.

– Det här är till stor del torparnas landskap vi ser, det är de som i stort format de åkrar och ängar som vi ser i dag, sa Lars Lundqvist.

En del av landskapet känns igen i dagens miljö. Vissa åkrar och ängar finns kvar, men mycket av det öppna landskap som syns som gula fält på den gamla kartan har numera förvandlats till skog. Det var egentligen torparnas enträgna dikesgrävande under 1700- och 1800-talen som gjorde att mycket av det som då var sankmark nu går att odla på. Och att diken fortfarande är betydelsefulla, det kunde Håkan Olsson vittna om.

– I dag finns miltals av diken genom skogarna här i Stora Basthult. Det är jätteviktigt att hålla dem i ordning så att marken dräneras, annars dör granskogen.

Första mänskliga spåren

Vandringen gick vidare och Lars och Håkan berättade om de allra första människorna i Misterhult. Det var under stenåldern, för cirka 10 000 år sedan, som det kom människor hit. Men dessa invånare lämnade inga synliga spår efter sig.

Det var först långt senare, för knappt 4 000 år sedan, som människorna satte varaktiga spår i land-

Det är intressant med gamla fornlämningar tyckte Kirsti Nilsson och Kerstin Röstlund.

skapet. De tydligaste finns efter bronsåldersmänniskorna som byggde stenrösen för sina döda. Under vandringen fick vi se flera exempel på dessa fascinerande byggnadsverk. Högt uppe på en höjd hittade vi ett magnifikt röse.

– Det här är ett ovanligt välbevarat röse. Men jag kan tänka mig att när det byggdes hade det mer markanta former, kanske mer som en konisk sockertopp än den här lite mer utslätade formen, berättade Lars Lundqvist.

Under sina fem år vid platsundersökningen har han hittat fem eller sex gravrösen som inte varit registrerade tidigare. Och han är övertygad om att det finns många kvar att hitta för dem som på egen hand vill ge sig ut på upptäcksfärd i rösebyggarnas spår.

Nöjda deltagare

Kirsti Nilsson och Kerstin Röstlund, sommarboende i Adriansnäs, var två av deltagarna som efter den cirka fyra kilometer långa vandringen kände sig mycket nöjda.

– Det är alltid kul att gå med fackfolk i naturen man ser så mycket som man annars bara går förbi, sa Kirsti.

Margareta Fernemark från Flivik brukar ofta gå ute i skogen med vänner och bekanta. Ett vanligt besöksmål då är Snäckedal med sin unika samling av bronsåldersrösen och stensättningar.

– Det har varit helt fantastiskt att fått vara med på den här vandringen. Det har varit väldigt intressant och det var värt att slita sig från trädgårdsarbetet i dag, säger hon med ett leende.

Alla som deltog i rösevandringen fick också ett exemplar av den bok, *Rösebyggare i Misterhult*, som SKB gav ut under våren. Lars Lundqvist, som har medverkat som författare, berättar där om den mycket speciella rösebyggartaditionen i Misterhult. Även Håkan Olsson har medverkat i boken genom att berätta om hur han som markägare upplever fornlämningarna.

Läs mer om Misterhults forntida invånare i skriften **Rösebyggare i Misterhult**.

Beställ skriften kostnadsfritt på telefon 0491-76 80 96, eller via e-post till anna.wahlsteen@skb.se.

FAKTA

Håkan Olsson tog täten under promenaden genom skogen och berättade om hur landskapet förändrats under senare tider.

